

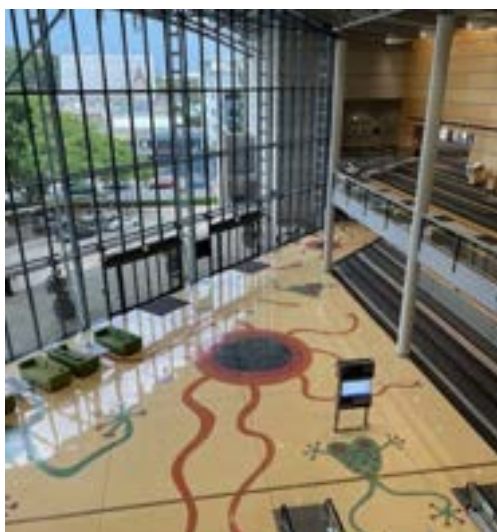

Reserapport

Jag hade glädjen att genom Svensk Biblioteksförnings resebidrag kunna delta på den årliga konferensen Open Education Global som ägde rum i Brisbane 13–15 november 2024. Temat för konferensen var *Open is Everyone's Business*.

Open Education Global (OEG) är en medlemsbaserad, ideell organisation som stöder utvecklingen av öppen utbildning runt om i världen sedan 2008. Till en början var huvudsyftet att främja användningen av öppet kursmaterial och därför etablerades organisationen i nära relationen med MIT OpenCourseWare. Senare utvidgades det till en bredare vision om öppen utbildning som omfattade påverkansarbete och att skapa hållbara modeller för öppen utbildning. Det globala arbetet blev allt viktigare och namnet ändrades därför till Open Education Global (OE Global) 2019.

OEGlobal konferenserna är intresseranta som forum också för biblioteken då öppen tillgång, öppna lärresurser, AI mm blivit allt viktigare både för biblioteken och i undervisningen. 2023 års konferens i Edmonton innehöll ett antal bibliotekspresentationer kring OER. Med anledning av Kungliga bibliotekets nationella riktlinjer och SUHF's rekommendationer om öppen vetenskap kändes det angeläget att delta vid en konferens där lärosätesbibliotek, lärare och andra universitetsavdelningar tillsammans diskuterar vägarna för öppen vetenskap. Några av de länder som ligger långt fram vad gäller distansutbildning och digitala resurser är Canada och USA men även i Australien är universitetsbiblioteken allt mer involverade i utveckling och marknadsföring av öppna lärresurser. Därför besökte jag efter konferensen två forskningsbibliotek i Brisbane, Queensland University of Technology och University of Queensland.

Brisbane Convention Centre

Aboriginal Art. [Flickr](#).

Open is Everyone's Business

OEGlobal konferensen i Brisbane pågick under tre dagar, 13–15 november. Det var 187 deltagare från 21 länder och hela 60% av dessa var förstagångsbesökare. Det hölls ett hundratal sessioner av olika slag, presentationer, lightning talks, workshops mm. *Open is Everyone's Business* handlade om öppenhet i ett brett perspektiv. Varje konferensdag inleddes med keynotes som rörde öppenhet på olika sätt, tex den roll som digitala forskningsinfrastrukturer kan ha för att stödja urfolkens självbestämmande och beslutsfattande. Genom att förbättra metadata och tillgänglighet kan man skapa ett mer lyhört system som möter forskningsbehov samtidigt som samhällenas behov prioriteras. Första keynote, Robert dhurwain McLellan och även de övriga finns tillgängliga på <https://conference.oeglobal.org/2024/keynote-live-streams/>

Welcome to country. [Flickr](#)

Många presentationer handlade om öppna lärresurser men det fanns även de som handlade öppen tillgång, öppen vetenskap eller Open Education Practices (OEP). Här är några av programpunkterna jag hade att välja mellan första förmiddagen mellan 10.30-11.30.

- Partnerships in OER policy development: It takes a village [ID 102]
Sarah Howard • Stephanie Bradbury • Amy Martin • Justin Smith
- Open Educational Resources: A Superhero of Higher Education? [ID 50]
Jessica Chittum • Heather Model • Dr. C. Edward Watson • Beth Perkins
- Forging a Model for Cross-Institutional and Cross-Sector Open Collaborations to Advance Equity for Learners: Learnings from the Field [ID 33]
James Giza-Grossklag • Sarah Hansen • Shira Segal • Lisa Young
- Leveraging Open Educational Resources for Global Education and Learning [ID 118]
Abdul Basim • Vi Truong
- OER Odyssey: Charting the creative landscape [ID 16]
Anna Chruscick
- Open Education Policy is the Whole University's Business [ID 154]
Jennifer Hurley
- In-human encounters: Instantiating Open Educational Practice Through Deakin University's FutureFocus GenAI Program [ID 39]
Danni Hamilton • Helen Partridge
- Reimagining Open At The Crossroads [ID 130]
Paul Stacey

Många av presentationerna om öppna lärresurser gällde erfarenhetsutbyte kring skapandet av lärresurser och hur man kan etablera en organisation för utveckling och då även publiceringsplattformar. I Australien finns en organisation som stöttar forskningsbiblioteken på olika sätt, Council of Australian University Librarians (CAUL). De bidrar till universitetens strategi och policyarbete, man förhandlar transformativa förlagsavtal, upphovsrättsliga licenser mm. CAUL spelar därmed en viktig roll när det gäller öppen vetenskap. CAUL har initierat, Open Educational Resources Collective, (OERC). En tjänst för att främja samarbete kring OER i Australien och Nya Zeeland. Det primära uppdraget är att bygga en infrastruktur som kan underlätta publicering av öppna lärresurser och prioritera lokalt och inhemskt innehåll. Den tillhandahåller administrativ infrastruktur, utbildning, guider och resurser. De ger också finansiellt stöd till enskilda författare och institutioner för publicering av böcker. Kollektivet använder sig av en gemensam publiceringsplattform, [Pressbooks](#) som gör det möjligt för institutioner att prova på öppen lärobokspublicering utan administrativa kostnader. Man har publicerat ett 40-tal böcker och över 80 är på gång. Utan CAUL hade man inte alls haft samma positiva utveckling i Australien och Nya Zeeland.

Jag gjorde två studiebesök på australiensiska forskningsbibliotek, Queensland University of Technology (QUT) och University of Queensland, olika på många sätt.

QUT är ett relativt stort universitet med flera campus. Man startade redan 1849, då med olika yrkesutbildningar men det var först 1989 som man fick universitetsstatus. QUT hade två presentationer på konferensen, *Partnerships in OER policy development: It takes a village* där man beskrev policyarbete och hur samarbetet kring öppen vetenskap såg ut samt *QUT Open Press: Open for business* som delvis handlade om de utmaningar man såg framför sig. Open Scholarship är ett begrepp som också diskuteras då det till skillnad från Open Science även kan inkludera andra "open education practices" som finns under Open Education-paraplyet.

2003 tog QUT ett viktigt steg, de lanserade den första open access-policyn i världen. Drivkraften var att göra vetenskaplig forskning mer allmänt tillgänglig men tyvärr var inte institutionerna lika övertygade om betydelsen av open access. 2016 lanserade en OER-policy. Policys för öppen vetenskap har alltid varit viktigt men också engagemang och ett strukturerat samarbete med andra berörda enheter, IT, Juridiskt stöd, pedagogiska enheter m fl. 2020 startade man ett pilotprojekt där man tillsammans med 13 pilotdeltagare, studenter och lärare, utvecklade 6 öppna kursböcker via Pressbooks. Studenterna uppskattade, förutom att det inte fanns några kostnader, också det strukturerade och lättlästa materialet. Lärarna uppskattade den flexibilitet som eget material ger för undervisningen och ville fortsätta använda Pressbooks. Några blev avskräckta pga. den tid de behövde lägga ned. Genom CAULs försorg har sedan Pressbooks har blivit den gemensamma plattformen. Inom QUT Open Press finns nu allt öppet material samlat.

QUT Open Press is QUT's open publishing service

Situated within QUT Library, QUT Open Press offers support and guidance to QUT staff and students to publish open textbooks, open journals and other open educational resources.

			
Texts	Journals	Theses and publications	More resources
Open textbooks authored, edited and adapted by QUT staff.	Edited and managed by QUT staff, supported by expert editorial boards.	Open access reports, books, HDR theses and other works by QUT researchers published via QUT ePrints.	Open, online modules and tools developed by QUT Library.

Man har försökt utveckla tjänster och arbetssätt för att öka intresset för att skapa öppna lärresurser men arbetet går långsamt. Utvecklingen av tjänsterna sker med befintlig personal och man har insett att det krävs mycket mer än en tillgänglig plattform för publicering. Information och assistens kring bokens struktur, peer review och upphovsrättslig kontroll tar mycket tid. Man behöver utveckla processerna och nå ut till QUT-personalen på ett bättre sätt. I dagsläget finns det 6 öppna lärresurser varav de flesta är bibliotekets egna resurser. Några fler är publicerade men kan av upphovsrättsliga skäl inte läggas ut öppet. QUT var tidigt ute med sin OER-policy men tyvärr verkar den infrastruktur som man behöver saknas. Däremot har man andra styrkor tex deras forskarutbildning som byggts upp av inte mindre än Christine Bruce.

Biblioteksmiljön var lekfull och färgrik, stolar med Marimekkotyg och färgglada tidskriftshäften som prydde taket.

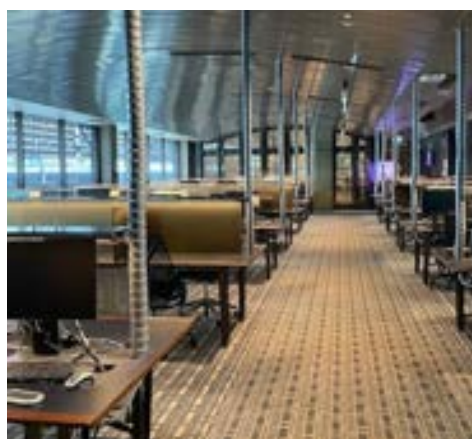

Library Kelvin Grove campus

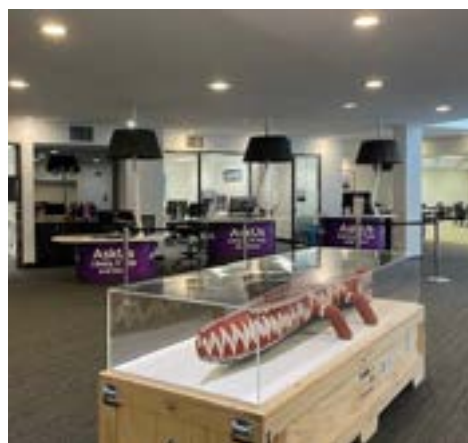

Förutsättningarna för The University of Queensland är annorlunda. Universitetet är ett av Queenslands äldsta och rankat som nummer 1. Antalet studenter är ungefär lika stort som QUT, ca. 55 000 men det är ett mer forskningsintensivt universitet med över 100 forskningscentra. En viktig faktor för hur väl biblioteket kan stödja och uppmuntra utvecklingen av OER är vilka rutiner och tjänster som redan finns etablerade. Digital kurslitteratur och digitala tjänster är en nödvändighet på ett universitet med 6 olika bibliotek. Biblioteksavdelningarna Digital Learning och Learning and Research Services arbetar tillsammans för att marknadsföra tjänsterna och leverera tjänster som gör det enkelt att producera läresurser. Informationen kring tillvägagångssätt är tydlig. Som författare vet man vad som krävs för olika typer av publikationer, hur man ansöker och vilket stöd man kan få. Man kan förutom att söka bidrag från CAUL också få ekonomiskt bidrag från universitetet som kan användas för att bli undervisningsbefriad under en period. Författarna är själva ansvariga för att ta fram två granskare, kursboken skall vara klar för publicering inom ett år och det är viktigt att böckerna används i universitetets kurser. Biblioteket ansvarig för projektets olika delarna och en garant för kvalitet. Självklart samarbetar man med IT, jurister, pedagoger m.fl. men det är biblioteket som står för det färdiga resultatet. Man marknadsför sina tjänster genom ämnesbibliotekarier och workshops. Viktigt är att finna "Rockstars" inom OER och vara medveten om att behoven ser olika ut för olika ämnen och att många lärare/forskare inte har tid eller erfarenhet att börja publicera läresurser. Man behöver istället börja med att söka fram andras material som kan anpassas och användas. Även där ger biblioteket bra stöttning. Pressbooks som plattform förenklar arbetet och på bara två år har man publicerat över 30 läresurser och 15 som ligger redo för publicering!

Sammanfattningsvis kan man säga att även utan en policy så har man jobbat upp ett strukturerat stöd. Alla tjänster och rutiner kring peer review, upphovsrätt, layout mm verkar fungera lika effektivt som andra traditionella bibliotekstjänster. Det var synd att de inte presenterade sitt arbetssätt på konferensen men jag är glad att jag fick besöka dem på St Lucas campus. Vackra och stilrena lokaler om än inte lika färgrika som på QUT.

Law Library

Central Library

Öppna lärresurser är en del av Öppen vetenskap men skiljer sig från tex Öppen tillgång på flera sätt. Det handlar inte enbart om att göra forskning och undervisning mer tillgänglig i samhället. När det gäller OER så handlar det också om att praktiskt stötta undervisningen. Att kunna få tillgång till kompletterande och relevant kurslitteratur. Lärare (även läromedelsförlagen) beskriver en svår situation där studenterna väljer att inte köpa kurslitteraturen vilket gör att de har svårt att ta till sig undervisningen. Tillgången till kurslitteratur ser olika ut beroende på ämne och språk. Priserna är inte alltid överkomliga för studenter inom högre utbildning och kan skapa ett hinder för det långsiktiga lärandet. På samma sätt som med Öppen tillgång är biblioteken en mycket viktig stödresurs. Vi kan inte skapa förutsättningar eller incitament för skapande av OER, men med bibliotekens kompetens när det gäller organisering av samlingar, informationssökning, upphovsrätt och licenser i kombination med ett långvarigt arbete för öppen tillgång har vi en viktig samordningsuppgift. Biblioteken kan med sina tjänster bidra till tillgängliggörande och skapande av relevanta lärresurser. Vi har dessutom ett etablerat samarbete med fakulteter och andra stödfunktioner. Bibliotekens ställning i organisationen, tjänster och arbetssätt varierar, liksom behoven varierar och varje lärosätesbibliotek behöver finna sin väg.

På konferensen beskrevs bibliotekens engagemang och kompetens som avgörande för utveckling och framgång. Det kändes bra att delta på en pedagogisk konferens där detta lyftes fram i så många presentationer. Som kontaktperson för expertnätverket för upphovsrätt var det bra att få bekräftat att vår kunskap om upphovsrätt är oerhört viktig när det gäller all publicering av öppet material. Det var mycket inspirerande att besöka ett forskningsbibliotek som lyckats väl genom en effektiv verksamhet och organisation.

University of Queensland, [websida om OER](#)
Queensland University of Technology [23 Scholarly communication things](#)

Tack Svensk Biblioteksförning för möjligheten att delta på konferensen och även stanna några dagar extra för studiebesök, konferens + studiebesök var en bra kombination!

